

N:o 13.

Ank. till Riksd. kansli den 29 juni 1887, kl. 11 f. m.

Konstitutionsutskottets utlåtande i anledning af väckt motion rörande ändring i § 19 riksdagsordningen.

I syfte att valbarheten till Riksdagens Andra Kammare måtte utsträckas öfver hela landet har hr Hammarlund uti en inom nämnda kammare väckt, till utskottet öfverlemnad motion, n:o 53, föreslagit, att Riksdagen måtte antaga att hvila till vidare grundlagsenlig behandling följande ändrade lydelse af § 19 i riksdagsordningen:

»Till ledamöter i Andra Kammaren kunna endast väljas män, som uppnått 25 års ålder samt, enligt 14 §, ega och minst ett år näst före valet egt valrätt inom någon af rikets kommuner.»

Till stöd för den föreslagna grundlagsändringen har motionären hufvudsakligen anført, att nu gällande bestämmelse, enligt hvilken valbarheten till Andra Kammaren begränsades inom valkretsen, vore skadlig derigenom, att den lade ett onödigt band på valmännen och hindrade dem att anförtro representantkallet åt den, som de funne dertill lämpligast; att det kunde inträffa att flera personer, hvilka skulle utgöra en heder för Andra Kammaren, vore bosatta inom samma valkrets, och att således icke mera än en enda af dessa personer kunde beredas plats i kammaren, medan andra kretsar måhända lede brist på dugliga representanter; samt att ifrågavarande bestämmelse vore skadlig äfven i det hänseende, »att den framalstrade och närde en falsk och osund bygdepatriotism, en för det allmänna skadlig bygdepolitik»; hvarjemte motionären, under erinran att i nästan alla europeiska länder utom Sverige valbarheten till den folkvalda kammaren vore utsträckt öfver hela landet, uttalat den förmodan, att ett stadgande, som inom så många kulturländer med fördel tillämpades, äfven hos oss skulle visa sig gagneligt för utvecklingen af det politiska lifvet.

Så vidt utskottet har sig bekant, har ännu icke inom någon valkrets den klagan försports, att kretsen saknat tillgång till lämplig representant i Andra Kammaren, och utskottet kan således icke finna den föreslagna grundlagsändringen vara från de särskilda orternas synpunkt af behovet påkallad. I motsats till motionären tror utskottet dessutom ingalunda att den omständigheten, att valbarheten till riksdagens ena kammare är begränsad inom valkretsen, alstrar någon »för det allmänna skadlig bygdepolitik», utan fasthellre att det för det allmänna är af gagn att hvarje berättigadt intresse, och således äfven de skilda orternas, finnes inom Riksdagen representeradt.

Det af motionären åberopade exempel från utlandet är, i utskottets tanke, icke tillämpligt på våra förhållanden, ty, såsom bekant, äro de flesta andra konstitutionella staters öfverhus organiserade på helt annat sätt än hos oss och, medan bestämmelser i den riktning, motionären föreslagit, inom andra länder varit erforderliga, på det tillträde till riksförsamlingen måtte möjliggöras eller underlättas för många, som eljest skulle varit derifrån uteslutna, har ett dylikt behof i vårt land i viss mån blifvit tillgodosedt genom det för valen till Första kammaren i sådant afseende meddelade stadgande. Ytterligare betänklighet emot det föreliggande förslaget hemtar utskottet emellertid just från en i andra länder vunnen erfarenhet, nemligen att rättigheten att, hvarhelst det må synas lägligast, framställa sig såsom kandidat till folkrepresentationen svårligen kan annat än framkalla en särskild klass af personer, hvilka, betraktande sitt representantskap endast såsom en fördelaktig och inbringande syssla, sätta sina enskilda intressen framför statens välfärd och därför icke heller sky något medel att genomdrifva sitt val.

På grund af hvad sålunda blifvit anfördt får utskottet hemställa,

att herr Hammarlunds motion icke måtte af Riksdagen bifallas.

Stockholm den 29 juni 1887.

På utskottets vägnar:

Magnus Hallenborg.
